

Auteur(s): Lucia Fiori & Janneke van Hardeveld
Titel: Leeskilometers maken op school
Aanpak vrij lezen
Uitgeverij: CPS
Plaats: Amersfoort
Jaar: 2013
Pagina's: 104
ISBN-13: 978-90-6508-651-8

De ontwikkeling van het lezen loopt door tot de leeftijd van 15, 16 jaar. Dat weten we al zeventien jaar dankzij het werk van Francis, Shaywitz et al. (1996)¹. Helaas is hiervan tot nu toe maar weinig te merken in het secundair|voortgezet onderwijs. Men lijkt er van uit te gaan dat de leerlingen aan het einde van het basisonderwijs op het vlak van technisch lezen 'volleerd zijn'. Dat is niet zo. Daar heb ik in mijn nieuwsbrieven (www.nieuwsbrieferen.be) geregeld op gewezen. Alle leerlingen, ongeacht het onderwijsniveau of de aan- of afwezigheid van een leesstoornis, kunnen en zullen in de loop van het secundair |voortgezet onderwijs op het vlak van technisch lezen nog vooruitgaan. Als ze voldoende gestimuleerd en gemotiveerd worden om te blijven oefenen of als ze, zoals men dat in Nederland graag zegt, voldoende leeskilometers maken. Met andere woorden: als leerkracht moet je ervoor zorgen dat je jouw leerlingen aan het lezen krijgt en houdt. Het sleutelwoord hiervoor heet *leesplezier*. De auteurs van dit boek hebben dit helemaal begrepen.

In dit boek beschrijven de auteurs zeer gedetailleerd hun project *Vrij lezen*. Dit project ontstond uit...

... een Research & Development- aanvraag 'Effectieve aanpak lezen in het voortgezet onderwijs' bij het ministerie van OCW. Doelstelling van het project was te komen tot een aanpak voor de verbetering van de leesvaardigheid in het voortgezet onderwijs, die effectief, makkelijk implementeerbaar en duurzaam is (blz.23).

Bij de uitwerking van deze aanpak stonden het werk van Pilgreen en Chambers en Marzano's aanpak van het 'interesseverbrekend lezen' voorop. Hij werd meteen ook in een aantal projectscholen uitgetest, geëvalueerd en goed bevonden. In essentie komt hij er op neer dat men de leerlingen weer plezier in het lezen wil laten krijgen door eerst de interesses van de leerlingen te achterhalen, hen te helpen om bij die interesses geschikt leesvoer te vinden, hen hetgeen ze lezen actief te laten verwerken en een vast leesritme in te voeren. Let wel: dit heeft niets te maken met 'verplichte literatuur'! De leerling mag vrij kiezen wat hij leest.

In het eerste hoofdstuk introduceren de auteurs hun leesaanpak. Ze benadrukken het belang van de leesmotivatie en beklemtonen dat het vergroten van de achtergrondkennis en de woordenschat een belangrijke pijler is bij het verbeteren van de leesvaardigheid. Ze brengen de programma's van Pilgreen, Marzano en Chambers onder de aandacht waarop hun leesaanpak gebaseerd is. Hun conclusie is klaar en duidelijk: lezen in de eigen vrije tijd en vrij lezen loont op de verschillende domeinen van de taal: het begrijpend lezen, het spellen, het schrijven, de kennis van de spraakkunst en de woordenschat.

In het tweede hoofdstuk worden de resultaten van het project beschreven. Zowel de opzet van het onderzoek als de resultaten van het project bij de leerlingen, de leerkrachten en de schoolleiding worden besproken. Ze trekken heel eerlijke conclusies uit de onderzoeksresultaten. De resultaten worden niet verfraaid, maar zijn veelbelovend ook al is het verhaal van het project een verhaal met een (voorlopig) open einde.

Het derde hoofdstuk beschrijft wat er nodig is om het *Vrij lezen* op schoolniveau in te voeren. Zowel het inhoudelijke als het praktische krijgt hier zijn plaats. In het vierde en laatste hoofdstuk vindt de leerkracht

¹ FRANCIS, D., SHAYWITZ, S., SHAYWITZ, B., STUEBING, K. en FLETCHER, J., 'Developmental Lag Versus Deficit Models of Reading Disability: A Longitudinal, Individual Growth Curves Analysis', *Journal of Educational Psychology*, 1996, Volume 88, nr. 1, p. 3-17.

in een vijfstappenplan hoe hij met deze aanpak in de klas aan de slag kan. Heel belangrijk in dit plan zijn de vierde en vijfde stap, respectievelijk de individuele en gezamenlijke verwerking. Op de bij het boek geleverde cd-rom staan tientallen verwerkingsopdrachten die hiervoor kunnen gebruikt worden. Heel verrijkend zijn de noodscenario's die de auteurs voorzien hebben onder de rubriek *Wat te doen als...* Deze brengen de didactische en pedagogische bekwaamheid van de leerkracht op een hoger niveau. De in het boek vermelde referentieniveaus zijn parate kennis voor de Nederlandse leerkrachten, maar verdienen zeker ook de nodige aandacht van de Vlaamse leerkrachten. Zij plaatsen een en ander immers in een breder perspectief.

Het is altijd moeilijk om een boek dat een welbepaalde aanpak introduceert op een goede manier te bespreken. Meestal omdat deze aanpak zich maar moeilijk laat samenvatten. Voor mij ligt de meerwaarde van dit boek alvast in het feit dat het de ontwikkeling van het lezen ook actief een plaats geeft in het secundair|voortgezet onderwijs. Daarenboven is de aanpak *evidence based*, wat hem meteen de juiste dimensie geeft. Kort samengevat: iedereen die interesse heeft voor leesdidactiek moet dit boek lezen.

[2013-09-22]